

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/edukacja-1/wystawy/13505,Breslau-1945-Wroclaw.html>
19.04.2024, 03:25

Breslau-1945-Wrocław

Wystawa "Breslau-1945-Wrocław" ma na celu upowszechnienie wiedzy o faktach, procesach historycznych (zakończenie wojny, organizacja nowych władz, krystalizowanie się życia społecznego), zapoznanie z dziedzictwem kulturowym współczesnego Wrocławia i uwrażliwienie, w szczególności młodego pokolenia, na piękno zabytków kultury materialnej otaczającego ich środowiska.

Wystawa jest podzielona na kilka bloków tematycznych w układzie chronologicznym, w ramach których można wyszczególnić najciekawsze dokumenty i zdjęcia.

"Festung Breslau"

- tekst postanowień jałtańskich w sprawie zachodnich granic Polski;
- mapy obrazujące oblężenie;
- obwieszczenia dowództwa twierdzy;
- zdjęcia z walk w mieście; z kapitulacji; jeńców, zniszczony sprzęt wojskowy, ofiary;
- zdjęcia, plakaty, dokumenty związane z wysiedleniem ludności niemieckiej;
- sekwencja zdjęć ukazujących

zniszczone miasto;

- mapa przedstawiająca stopień zniszczeń w poszczególnych dzielnicach;
- mapa dla wojsk radzieckich stworzona na bazie mapy niemieckiej;

"Administracja"

- dokumenty związane z przybyciem Grupy Operacyjnej
- zdjęcia i dokumenty obrazujące pierwsze dni administrowania - legitymacje, opaski Zarządu Miasta, wiersze okolicznościowe
- odradzanie się życia akademickiego - opaska Straży Akademickiej, zdjęcia zniszczonego Uniwersytetu, dokumenty o przejęciu majątku uczelni; insygnia uczelniane (niemieckie i polskie);
- powstanie Uniwersytetu-Politechniki Wrocławskiej - zaświadczenia o pracy na uczelni, zdjęcia z inauguracji roku akademickiego i zajęć na innych wyższych uczelniach, legitymacje, kopia spisu wykładów, dyplomów;
- dokumenty dotyczące powstania Biblioteki Uniwersyteckiej - świadectwa, pełnomocnictwa, plakaty

i odezwy dotyczące zabezpieczenia
mienia kulturalnego

- odradzanie się oświaty - plakaty
informujące o rozpoczęciu roku
szkolnego 1945/46; materiały
związane ze szkoleniem nauczycieli;
- plakaty i afisze związane z
odradzaniem się życia kulturalnego,
- treść umowy o wywożeniu mienia
niemieckiego;
- pełnomocnictwa na przejmowanie
zakładów, spisy fabryk
przejmowanych (w języku polskim,
niemieckim i rosyjskim
- zdjęcia zakładów produkcyjnych,
obrazujące zniszczenia i rozpoczęcie
działalności; zdjęcia i legitymacje
członków Straży Ochrony
Przemysłowej;
- powstanie WUBP - zdjęcia, notki
biograficzne funkcjonariuszy;
- sądownictwo: powszechne -
dokumenty związane z
organizowaniem sądownictwa;
- powstanie Sądów Doraźnych;
-

zdjęcia i dokumenty związane z działalnością Zakładu Karnego na ul. Kleczkowskiej - m.in. pierwsza księga rozkazów dziennych; zdjęcia i notki biograficzne naczelników;

-

plakaty i obwieszczenia do ludności - nt. szabru, godziny milicyjnej, etc.

-

zdjęcia zniszczonych świątyń;
informacje o pierwszych nabożeństwach;

-

zdjęcia hierarchów kościelnych i notki biograficzne;

-

plakaty o pielgrzymkach i obchodach rocznicowych;

"Osadnictwo"

-

plakaty propagandowe nawołujące do osiedlania się na Ziemiach Odzyskanych;

-

zdjęcia przybywających osadników; zdjęcia Polaków we Wrocławiu; dane liczbowe;

-

zaświadczenia przesiedleńcze;

-

dokumenty związane z zasiedlaniem: przydziału mieszkania, formularze spisowe, plakaty dotyczące obowiązku meldunkowego etc.; struktura instytucji osiedleńczych;

-

służba zdrowia: zdjęcia pierwszego szpitala, informacje o warunkach sanitarnych;

-

handel: zdjęcia z placów targowych, plakaty i ogłoszenia dotyczące handlu;

•

transport: zdjęcia zniszczonych zajezdni, uruchomienie linii tramwajowych;
informacje dotyczące rozwoju transportu miejskiego;

•

gaz i elektryczność: dokumenty o zatrudnieniu, plakaty i ogłoszenia; informacje o odbudowie infrastruktury;

•

zmiany nazw ulic - spis; pierwsze polskie plany miasta i przewodniki;

•

zdjęcia pokazujące mieszkańców Wrocławia przy odbudowie;

•

schematy wyburzeń przygotowane przez konserwatorów zabytków;

•

informacje dotyczące trwania odbudowy i renowacji najważniejszych budynków i miejsc;

•

wystawie towarzyszą - zdjęcia lotnicze Wrocławia z 1947 roku, ukazujące rozmiar zniszczeń; plany i schematy; rekwizyty (np. broń);

Wystawa była dotychczas prezentowana we Wrocławiu w Muzeum Miejskim (Arsenał).
Będzie prezentowana w siedzibie Fundacji dla Porozumienia Europejskiego „Krzyżowa”.

Wojciech Trębacz